

אגדה

היה היה פעם איש צעיר, הדור בלבשו ומגבעת קש לראשו. מדי יום שישי היה נוהג לטייל עם שתי בנותיו הצעירות בפארק נְטָגָאלן שבקרבת מקום מגוריהם, מותירים את האם בבית למנוחה. כשהן אוחזות בידיו משני צידיו, צעדו-קיפצו למרכז הפארק, לכיוון האגם. תורנות היתה ביניהן, מי תשא את תיקו של האב, התיק החום הגדול מכפי מידתן, ובתאו החיצון כריכים שהכין להן טרם צאתם, שני תפוחים אדומים ובננה אחת.

הם היו מתיישבים על שפת האגם, על שמיכה דקה שהביאו עמם, ומביטים סביב. כשהאב חתך את התפוחים לפלחים דקים ומדוייקים לאחר שהסיר את קליפתם בתנועת סכין סיבובית, רצו הבנות סביב לו, רודפות אחר פרפר צבעוני או כנרית פתיה שנחתה בסמוך. קול צחוקן כקול פעמונים, והאב לא פסק מלהודות על הטוב שזכה בו, לבו רחב. לפעמים, כשהרים עיניים אוהבות לכיוון בנותיו, חתך מבלי משים את אצבעותיו בעת הקילוף. אם היה החתך עמוק, היו הבנות ממהרות אליו, חובשות את הפצע במטפחת הבד הרקומה שהיתה בכיסן ומנחמות אותו. 'נאכל היום תפוח עם קליפה, אבא' אמרה הצעירה, והבכירה הפצירה 'אל תבכה אבא. עד החתונה זה יעבור'.

"בואו נשחק במשחק המשפחות" קראה הקטנה, ולא היתה פעם שההצעה לא התקבלה ברצון.

"אני בוחרת!" אמרה האחת, והשניה עיקמה פרצוף. בסוף האב בחר. הוא בחר את המשפחה שהתיישרה בספסל הסמוך.

"ש... ש... שלא ישמעו אותנו" היתה מי מהן מחשה, והאב התחיל:

"אם המשפחה היתה חולה ביומיים האחרונים, ונחלשה מאד. אבל לא היה מי שיעזור. האב עובד קשה, ומי יטפל בתינוק?" הוא סיפר בלחש, ועיני הקטנה הזדעפו בדאגה. "אז הם החליטו לצאת לאויר הצח ו - - -"

"ועכשיו כולם בריאים" מחאה הקטנה כפיים בהקלה ומיהרה לבחור משפחה חדשה למשחק.

כך בראו משפחות והעבירו אותן פיתולי חיים, תמיד תמיד מוצאים סוף טוב לעלילה.

כשהגיע זמן הארוחה, פתח האב את עטיפות הכריכים, חצה אותם באמצעם לשני חצאי ירח, והגיש לבנותיו. הם אכלו בנימוס, כשפניהם לאגם. "אבא, ברבורים אוהבים גם את הקשה של הלחם?" שאלה הקטנה והאב הבטיח שיבדקו את זה עוד מעט. הם הקפידו לאסוף את פירורי הלחם שנשרו בזמן האכילה לצלוחית קטנה שהיתה עמם, בה יפוררו גם את הפרוסה היבשה שזכרו להביא מהבית. "אתם רואים את האם השטה בראש הקבוצה?" שאל האב, והבכירה תהתה "איך אתה יודע שזו האם?" "האם תמיד מובילה את ילדיה אחריה", ענה, "בעוד האב עסוק בבניית בית. הנה, שם, אתן רואות?" אמר כשהוא מצביע לעבר שיחי הגומא שבפינת האגם. "מאחורי הצמחיה תוכלו לראות את האב מרפד את הקן. "אתן יודעות מדוע?" "גם הוא מתכוון לשבת" צחקה הקטנה והגדולה נזפה בה

שאינן להם שבת. "הוא מסדר יפה את הבית" המשיר האב בחיור, "ומרפד את הקן, כי עוד מעט תטיל האם ביצים להגדלת המשפחה וצריך להכין לה מקום נוח לדגור". "איזה חמודים" אמרה הקטנה והגדולה אמרה שהיא לא ידעה שיש למשפחות שלהם בית. "הברזים הם חיות מאד משפחתיות" אמר האב, "ניתן להביט בהן ולראות מה זן משפחה. נאמנות, אחריות, תראו איך הם דואגים אחד לשני, הנה, תסתכלו על הברבור הגדול הבא מצד ימין - " והקטנה כבר לא הקשיבה ורצה לשפת האגם לבדוק אם הברבורים אוהבים את הקשה של הלחם. בדרך הביתה, מלאים חוויות מהביקור בפארק, האב סיפר להן שהברבורים חיים עם אותו בן זוג עד סוף חייהם, ושומרים על קשר עם ילדיהם תקופה ארוכה מהמקובל בעולם החי. "תמיד ילדים רוצים להיות ליד ההורים שלהם, נכון אבא?"

* * *

כשני עשורים לאחר מכן, שערותיו כבר האפירו וצעדיו מתונים מבעבר, הלך האיש עם שניים מנכדיו לטיול בפארק רמת גן, הסמוך למגורי בתו. "סבא" צעקה הקטנה, "תראה איזה ברזים משונים יש כאן, יש להם צואר מאד ארוך, בוא תראה" ומשכה אותו לשפת האגם.

"איזו תינוקת, לא יודעת כלום" ענה אחיה הגדול, "אלו ברבורים ולא ברזים".

פתח הסב את התיק שארזה בתו, והוציא ממנו מחצלת קטנה ופרש על הדשא, מול האגם.

"אתם יודעים מה מיוחד בברזים?" שאל את נכדיו, "אלו החיות היחידות שיודעות גם לעוף, גם לשחות, וגם לרוץ ביבשה".

אורו עיני הנכד. "איזה אלופים הברזים האלה" התלהב.

"לא בדיוק אלופים" הרגיע הסב, "יש זריזים מהם, ששיגו אותם בקלות בכל תחרות ריצה או דאיה". "אז מה זה שווה" התאכזב הנכד, "מה זה שווה אם הם יודעים לעשות הכל, אבל בשום דבר הן לא אלופים? בטוח הציטה משיג אותם בריצה..."

"והדולפין שוחה יותר מהר מהם?" שאלה הנכדה,

"והנץ בשמים ודאי ישיג אותם" השלים הסב, "אבל מי אמר שמוכרחים תמיד לנצח? לפעמים להפסיד זה גם טוב. וללמוד מההפסד זה עוד יותר טוב".

הנכד חשב רגע ואמר "אני רוצה תמיד לנצח. הכי שווה להיות ראשון".

"אולי מספיק להיות מיוחדים" ענה הסב, אך נכדיו כבר לא שמעו אותו. הם רצו בדשא, רודפים אחר כדור שהביאו מהבית. משנפל הכדור למים, רצה הנכד לקפוץ אחריו, והסב מנע ממנו.

"אני יודע לשחות היטב, סבא, למדתי בחוג שחיה של מתקדמים!" והסב לא התרצה.

למולם התקרב ברוז, מקורו רחב ועיניו צוחקות. הוא שט לכיוון הכדור, והיכה בו בכנפו הימנית.

"הוא רוצה לשחק אתנו" קראה הקטנה, והנכד זירז את הברוז בקריאות עידוד:

"לכאן, לכאן תשיט אותו. עוד קצת ימינה, ועוד ישר והנה אתה מתקרב - " הכדור הרטוב הוקפץ לדשא, ורגע לפני שחמק שוב למים, תפש בו הנכד.

"איזה ברווז חמוד!" קרא ואחותו רקדה. "איך לא קר לברזים בתוך המים?" שאל, "תראה, הכדור קפוא לגמרי!" והסב הסביר לנכדיו כיצד בלוטות השומן המוחבאות בין כנפי הברוז הן כמו כיסים, מהם מורחים הברזים את גופם בשומן שמחמם אותם.

"גם הברוזים התינוקים יודעים לעשות את זה?" הקטנה היתה מודאגת, והסב ענה שהאם מורחת

לקטנים שלא מסוגלים לעשות זאת בעצמם.

"איזה מזל" ענתה הקטנה. "מזל שיש להם אמא".

"רוצים לשחק במשחק המשפחות?" קרא הסב, והם התיישבו בחדווה והמציאו סיפורים על משפחות הברוזים. וכשהופיע הברבור ארוך הצוואר מעבר לאי שבמרכז האגם, החליטו שזו ברבורה וסיפרו על היפהפיה המפורסמת שמטיילת לבדה, ומסתכלת בקנאה במשפחות שהיא רואה סביבה.

* * *

ששה עשורים קודם לכן, היה הולך עם אביו פעם בשנה, בזמן חופשת הקיץ, לאגם מ'זורי' שבצפון פולין. הם היו יושבים על ספסל העץ הקשה, הקרוב לשפת האגם, ומתבוננים בברבורים. האב הסביר לו מה ההבדל בין ברבורים לברוזים, על אף שהם מאותה משפחה. "הברבורים יותר יפים" אמר הבן את המובן מאליו, "תראה את האמא הברבורה שטה בראש ושורת ילדיה אחריה!". אחד הברוזים הקטנים טבל את ראשו במים והילד הסתכל בו בצפיה. משהשלים גלגול וקפיצה במים, קראה האם הברבורה קריאה שהילד פירש כקריאת שמחה והאב כנזיפה. הילד מחא כפיים ואמר לאביו שזו ודאי משפחה מאד שמחה והוא רק לא מבין איפה אבא שלהם ולמה הוא לא משחק אתם. בטח הוא בעבודה. כשהוציא האב את שעון הזהב מכיס החליפה, אמר לבנו כי באה העת. הילד שלף מכיס המעיל את שקית הבד המעוטרת ברקמה עדינה שקיבל מאמו, והוציא ממנה פרוסת לחם יבשה. על שפת האגם פורר אותה לפירורים, מתאמץ לא להחמיץ אף לא אחד. גם את שקית הבד הפך, מנער את פינותיה, שמה נותר בהם פירור סורר. ואז היה מתיישב בחדווה, ידיו בין ברכיו המפוסקות, והיה שר לברוזים. שר שירים שהיה רגיל לשמוע מאמו, שירים שלפני השינה, שירי ליטוף וחיבה. אט אט היו נאספים לידו ברזים צעירים, מנקרים בפירורים, משתובבים במים. וכשהתקרב גם הברבור הגדול, הוציא מכיסו בהחבא, מבלי שאביו יראה, חלק מהכריך שהכינה לו אמו. "קח, חבר" אמר לברבור, "זה מאד טעים. טעמתי קודם", והיה מדמיין כיצד בבוא היום יהיה לו ברבור משלו, ואתו יפליג לארצות רחוקות, אולי אפילו עד צדו השני של כדור הארץ.

למה כן?

כי זה סיפור אמיתי שמתאר את אהבתו של טובי לטבע ולמשפחה

למה לא?

הסיפור כבר ארוך מדי, והפרק הזה אינו הכרחי לעלילה

מה דעתכם?